

ሕገ ንሓልዮት ጠቕሚ ኢዩ - ሓልዮትኩም ዝጸንኦ ንክኸውን ንደልይ

ናብ ስኮትላንድ እንቋእ ብዳሃን መጻእኹም

መምርሂ ብዛእባ

ሕገ ስኮትላንድ

ምስ ኒው ኮሌጅ ላንሻይር ተማሃሮ ናይ

ኤቶ ኤን ዲ ሕጋዊ ኣገልግሎት፣ ቤት ጽሕፈት ናይ ቤት ፍርዲ፣

ፕሮኪዩሬተር ፊስካልን (ሕጋዊ ትካል መንግስቲ) ፖሊስ ናይ ስኮትላንድ

ብሃባር ዝተዳለወ



CROWN OFFICE
& PROCURATOR
FISCAL SERVICE

SCOTLAND'S PROSECUTION SERVICE



POLICE
SCOTLAND
Keeping people safe

ምስጋና

እዚ መጽሃፍ ንክህተም ዝበቐለ ብሃገዝን ኣስተዋጽኦ ናይ እዚ እም ዝሰለጠኑ ኢዮ።

ኒው ኮሌጅ ላነርሻየር ስኩቲቭ ሬፊዩጂ ካውንስል
 ቤት ጽሕፈት ናይ ቤት ፍርዲን ሜሪሂል ናይ ምትህወ-ዋስ ጉጅለ
 ፕሮኪዩሬተር ፊስካልን ዙብሪጅስ ፕሮግራም
 ናይ ስኩትላንድ ፖሊስ

ዝተፈለየ ምስጋና ነዚ እም ዝሰለጠኑ

ዝተኸብሩ ፍራንክ ሙልሆላንድ ኪውሲ; ጄማ ዋሌስ (ስነ ጥበብን ስኢሊን)
 ሎርድ ኣድቮኬት (ዋና ሚኒስትር ናይ ክፍሊ መርመራ ዝበን) ጆሽ ከርክላንድ (ናይ ምህታም ክፍሊ)
 ተማሃሮ ናይ ኤች ኤን ዲ ሕጋዊ ኣገልግሎት ኣምበር ራፊርቲ (ናይ መጽሃፍ ሸፋን ዲዛይን)
 ኤለኖር ላፍረቲ (መምህር ሕጊ; ኒው ኮሌጅ ላነርሻየር) ጋሪ ስታርክ (ግራፊክዲዛይነር; ኒው ኮሌጅ ላነርሻየር)
 ሜሪ ኒኮልሰን (ናይ ስርአተ ትምህርትን ደረጃን ሃላፊት; ኒው ኮሌጅ ላነርሻየር) ፒተር መክላንድ (ሰራህተኛ ሕጊ)
 ካረን ዩዌል (ናይ ፕሮጀክት ሃላፊትን ጋንታ ሃላፊት) ገርቲ ዋሌስ (ሰራህተኛ ሕጊ)
 ሎረን ሚሊር (ናይ ጋንታ ሃላፊት) ዳርዮ ዳንድሪያ (ፖሊስ ስኩትላንድ)
 ኒኮል ሆከር (ናይ ጋንታ ሃላፊት)
 ሴራ ቲሩዌዝ (ስነ ጥበብን ስኢሊን ናይ ጋንታ ሃላፊትን)

ኣብ ስኩትላንድ ንዘለው ስደተኛ ማህበረሰብውን ነዚ ሃበሬታ ዝህብ ወረቐት ንኸነዳልው ስለዝተሃበብናን ስለዝሃዘና ክነመስግናም ንፈትው።

ናብ ኣድና እንቋላ ደሃን መጻእኹም እንዳበልና ኣብ ስኩትላንድ ነቲ ትጅምሩዎ ሃድሽ ህይወትኩም ኩሉ ጽቡቕ ንኸጋጥመኩም ንምነ።

መእተዊ

ናይ ኤች ኤን ዲ ሕጋዊ ኣገልግሎት ተማሃሮ ኒው ኮሌጅ ላነርሻየር (ማዘርዌል ካምፓስ) ናብ ስኩትላንድ ንኸነብሩ ንዝመጽኡ መምርሂ ንክኹኖም ኢሎም ዘዳለዉዎ ነዚ ሃበሬታ ዝህብ ወረቐት ብታህጓስ ድጋፊዬ የግልጽ።



እዚ ፕሮጀክት ብሙሉእ ልበይ ዝተኣማመንኩሉ ኢዮ; እቲ ሃሳብውን ዝመጽእ ከም ኣጋጣም ኣብ ቤት ፍርዲ ነቲ ኣነ ብክሲ ኣቕሪቦዮ ዝነበርኩ ጉዳይ ንኸርእዩ ምስ ዝመጽኡ ተማሃሮን ሰራህተኛታት ኣብዝተራኹብናሉ እዋን ኢዮ።

ኣብ ግዜ እርፍቲ ናይቲ ፍርዲ ምስቶም ተማሃሮ እንዳተዘራረብና ኮለና ኢዮ ነዚ ሃበሬታ ዝህብ ወረቐት ንምድላው ሃሳባት ዝተረኽበ። ካብቲ እዋን ጀሚሩ እቶም ተማሃሮ ነዚ ሃበሬታ ዝህብ ወረቐት ንምድላው ዝገብሩዎ ጻእሪን ተገዳስነትን ብጣእሚ ዘገርምን ዘተባብእ ኔሩ። እቲ ሃበሬታ ብወግኣዊ ኣካል መንግስቲ ንምርድኡ ከቢድ ብዝኾነ ኩነታት ኣብክንዲ ዝዳሎ; ናብ ኣድና ንመጀመርታ ግዜ ንዝመጽኡ ሰባት ብዛእባ ስኩትላንድ ሃደሃደ ዋና ኣገዳሲ ነገራት ንኸፈልጡ ምንታን ንምርድኡ ቐሊልን ብዝኾነ ኩነታትን ንሃደሰብ ጠቓሚ ብዝኾነ መገዲ ብዛእባ ሕጊ ስኩትላንድ ዘረድእ ብስኩትላንዳውያን ዜጋታት ዝተዳለወ ወረቐት ሃበሬታ ኢዮ።

ኣብ ሃደ ኣዲ ንመጀመርታ ግዜ መጻእኻ ሕይወት ከምብሃድሽ ምጅማር ከቢድን ዘሻቐል ክኸውን ይኸእል ኢዮ መምርህታትን ህጊ ናይቲ ኣዲውን ኩልሻእ ብቐሊል ዝርከብ ኣይኮነን። እዚ መምርሂ ከኣ ኣብ ስኩትላንድ ምድላው ንምጥፋእን ኣብ ስኩትላንድ ብዙህ ኣመታት ንዝገበረ ሰብ ይኹን መኣልታት ንዝገበረ ሰብ ብዘየገድስ ንኹሉ ሰብ ብሃደ ንምጽንባር ዝግበር ዘሎ ሰናይ ግብሪ ዘርእይ ሃደ ኣብነት ኢዮ። እቶም ተማሃሮን ሰራህተኛታትን ነዚ መምርሂ ንክዳልዉ ንዝገበሩዎ ኩሉ ጻእሪ ከምስገኑ ይግብኣም።

ዝተኸብሩ ፍራንክ ሙልሆላንድ ኪውሲ;
 ሎርድ ኣድቮኬት



ትሕዝቶታት

ስድራቤት 6

ሓዳር 6

ፍትሕ 6

ሃላፍነት ወለዲ 6

ቤታዊ አመጽ 7

ጥንሲን ምስዳድ ጥንሲን 8

አዋሪድካና ተባሂሉ ዝግበር

መጥቃእቲ 8

ምክንሻብ ናይ ደቕ አንስትዮ 8

ሕገ ናይዚ አዲ.....10

መስተ 10

ሺጋራ 10

ናይ ቴሌቪዥን ሊቼንሳ 10

ለቕሓ ሰልዲ 10

ሕገ አብ መገዲ12

ጸረ ማህበረሰብ ባህሪያት 12

ሕዝባዊ ስርአት 12

ረስሃት አብ መገዲ ምድርባይ 13

ሰብ አብ ዝበዝሃሉ

ቦታ ዕርቃነ ስጋ ምቅላዕ 13

ጠጠው አቢልካ ምፍታሽ 13

መገዲ እግረኛ ተጠቀም 13

ሕግታት መኻይንን

ብሽክለታ ሞቶር15

አብ ስራሕ ቦታ ዘሎ

ሕግታት18

ግዳይ ናይ ገበን ዝኾኑ - አብ

ስኮትላንድ ገበን ዝበሃሉ.....20

መጥቃእቲ.....21

አጽዋር.....21

ዝጎድእ መሳርሂ21

ግብረሰጋዊ ገበን22

ሽርሙጥና22

ብጽልኢ ዝግበር ገበን.....23

ንጠቕሚ ኢልካ ሰብ

ብሰልዲ ምስግጋር24

አደንዛዚ እጽ ከም ሃሺሽ24

ሰልዲ ብዘይ ሕጋዊ ምስግጋር24

ስርቂ25

ናይ ኢንተርኔት መራኽቢ

ከም ፌስቡክ.....25

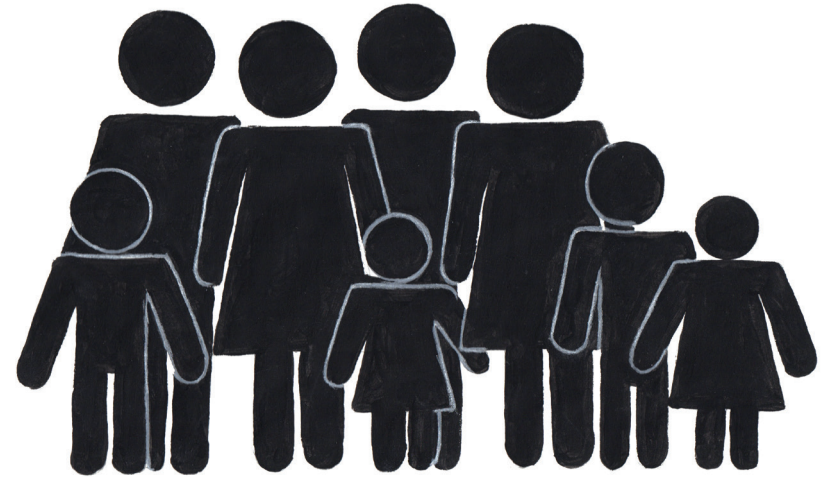
አብ እንስሳ በደል ምብጻህ25

ግዳይ ናይ ገበን

ንዝኾኑ ዝግበር ሃገዝ..... 26

ሕጋዊ ሃበሬታ 28

ስድራቤት



ሰድራቤት

ሓዳር

ሃደ ሰብ ዕድምኡ 16 ወይ ልክሊኡ እንተደኣ ኮይኑ ክምርኣው ይኸእል። እዚ ማለት ከኣ ተቃራኒ ጻታ ዘለዎም ጽምዲ ክምርኣው ይኸእሉ ሃደ ኣይነት ጻታ ዘለዎም ጽምድውን ክምርኣው ይኸእሉ።

ብሃንሳብ ልክሊ ሃደ ሰብ ምምርኣው ሕጊ ኣየፍቅዶን ኢዩ።

ፍትሕ

ብሓዳር ክትነብሩ ንእንተደኣ ድልዎት ዘይብልኩም ኣብ ሃደሃደ ኩነታት ክትፋትሑ ትኸእሉ ኢኹም። እዚ እን ኩነታት ከኣ ዝሙት; ዘይልሙድ ባህሪያት ወይ ከኣ ንነዊህ ግዜ እንተደኣ ተፈላሊኹም ክትነብሩ ጸኒህኩም።

ሓላፍነት ወለዲ

ንሓልዮት ደቅኹም ሓላፍነት ክህልወኩም ይግባእ። ሃደ ወላዲ ንደቁ ብዘይ ሃላዊ ኣብ ገዛ ኮነ ኣብዝኸነ ካልእ ቦታ ክገድፍ ይብሉን። ሃደ ቆልዓ ትህቲ 16 እንተደኣ ኮይኑ ለይቲ በይኑ ኣብ ገዛ ብፍጹም ክሃድር የብሉን።

ንደቅኹም ወይ ከኣ ትህቴኹም ትኖብዮዎ ቆልኣ እንተደኣ ሃሪምኩም ክትኸሰሱ ትኸእሉ ኢኹም። ብፍላይ ከኣ ንቆልኣ ኣብ ርእሱ እንተደኣ ሃሪምኩም; ብሃይሲ እንተደኣ ነቕኒቕኩም ወይ ከኣ ብዝኸነ ኣቕሃ እንተደኣ ሃሪምኩም; ሕጊ ጢሂስኩም ማለት ኢዩ። ንቆልኣ ምህራም ኣካላዊን ኣእምሮኣዊን ጉድኣት ከሰእብሎም ይኸእል; ዳህራይውን ንሕይወቶም ክጸልዎ ይኸእል።

ንደቅኹም ዕድምኡም 5 ምስገበሩ ናብ ትምህርቲ ክተእትዉዎም ይግባእ። እዚ እቲ ሕጊ ስለዝኸነ እንተደኣ ዘየእተኹሎም ከም ገበን ኢዩ ዝረእይ። ሃደ ቆልኣ ኣብ ትምህርቲ ኩልሻእ ክኸይድ ይግብኡ; እንተዘይኸነ ግና ወለዲ ብሕጊ ክቕጽኡ ይኸእሉ። እዚውን እቲ ቆልኣ ክንደይ ሳእ ከምዘብኮረን ኣብ ገዛ ዘሎ ኩነታት ተራኢዩ ክውሰን ኢዩ።

ቤታዊ ኣመጽ

ቤታዊ ኣመጽ ማለት ሃደ ሰብ ምህዝነት ወይ ዝምድና ምስዘለዎ (ወይ ከኣ ዝነበሮ) ሰብ መጥቃእቲ ወይ በደል ከብጽሃሉ ኮሎ ማለት ኢዩ። እዚ ማለት ከኣ ናይ ግድን ንዝተፈላለዩ ጻታ ዘለዎም ጽምዲ ብሃንሳብ ኣብ ሃደ ገዛ ንዝነብሩ ሰባት ጥራህ ዝምልከት ኣይኮነን። ደቂ ኣንስትዮውን ኮነ ወዲ ተባዕቶት ቤታዊ ኣመጽ ከጋጥሞም ይኸእል። እዚ ማለት ከኣ ደቂ ኣንስትዮ ንወዲ ተባዕቶት ቤታዊ ኣመጽ ከብጽሁ ኮለዉን ኣመጽ ኣብ ሞንጎ ሃደ ኣይነት ጻታ ዘለዎም ጽምዲ ወይ ከኣ ቅድም ህጂ ምህዝነት ዝነበሮምውን ማለትዮ።

ከም ቤታዊ ኣመጽ ገበን ተባሂሎም ዝራኣዩ ገበናት ዝተፈላለዩ ብዙህ ኣይነታት ክኹኑ ይኸእሉ; ከም ኣብ ሃደ ሰብ ኣካላዊ ጉድኣት; ግብረስጋዊ ኣመጽ; ስምኢታዊን ስነኣእምሮኣዊ ጉድኣት ምብጻህ። ፖሊስ ንኹሉ ቤታዊ ኣመጽ ገበን ብዝላኣለ ተገዳስነት ኢዮም ዝርእዩዎ። ብዝተኸኣለ መጠን ንዝኸነ ንፖሊስ ዝተጠረኸ ገበን ብዝቀልጠፈ ፖሊስ ክከታተሉዎ ክግበር ኢዩ። ፖሊስ ብመጀመርታ ቤታዊ ኣመጽ ገበን ጥርኣን ኣብዝተገብረሉ እዋን ዋና ተገዳስነቶም ሓልዮት ናይቲ ገበን ግዳይ ዝኸነ ሰብ; ናይ ስድርኣምን ናይዝኸነ ካልእ ምስኣም ዝነበረ ሰብ ምርግጋጽ ኢዩ።

ኡኹል መረጋገጺ ናይቲ ገበን እንተደኣ ኣሎ እቲ ገበነኛ ክኸሰስ ኢዩ ክሳእ ኣብ ቤት ፈርዲውን ዝቐርብ ክእሰር ይኸእል።



ጥንሲን ምስዳድ ጥንሲን

ብዛእባ ጥንሲ ሃበሬታ ኣብዚ ዝሰለጠነ መርበብ ሃበሬታ ክርከብ ይኽእል www.readysteadybaby.org.uk ወይ ከዓ ናብ ኤንኤቸኤስ(ናይ ጥእና ኣገልግሎት) ብቁጽሪ ቴሌፎን 111 ክትድውሉ ትኽእሉ።

ጥንሲ ዘይትደልዩዎ እንተደኣ ኮይንኩምን ምስዳድ ጥንሲ እንተደኣ ትሃስቡ ኮይንኩም ብግድነት ብቁጡፍ ምኽሪ ናይ ጥእና ኣገልግሎት ክትረኽቡ ኣለኩም።

አዋሪድካና ተባሂሉ ዝግበር መጥቃእቲ

አዋሪድካና ተባሂሉ ዝግበር መጥቃእቲ ናይ ሃደ ስድራቤት ወይ ከአ ማህበረሰብ ክብሪ ንከይትንከፍ ወይ ንምህላው ብዝተበል ናብ ካልኣት ዝወርድ ወይ ከአ ዝተገብረ መጥቃእቲ ኢዩ። ኩልሻእ ዘይኮነ መብዛህትኡ ግዜ ግና ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ወይ ከአ ኣብ አዋልድ ብስድራቤት ወይ ከአ ማህበረሰብ ዝወርድ መጥቃእቲ ኢዩ።

‘አዋሪድካና ተባሂሉ ዝግበር ገበን’ መብዛህትኡ ግዜ ዝግበር እቲ ግዳይ ዝኾነ ሰብ ወይ ሰባት ዝገበሩዎ ግብሪ ናብ ሃደ ስድራቤት ወይ ከአ ማህበረሰብ ውርደት ከምጽእ ይኽእል ብዝተበል ኢታሃሳስባ ኢዩ። ፖሊስ አዋሪድካና ተባሂሉ ንዝግበር መጥቃእቲ ብዝላኣለ ተገዳስነት ኢዮም ዝርእዩዎ ጥብቂ ዝኾነ መርመራውን ኢዮም ዘካይዱ።

ንሃደ ሰብ ኣገዲድካ ምምርኣው ከም ሃደ አዋሪድካና ተባሂሉ ዝግበር መጥቃእቲ ኢዮ ዝውሰድ ኣብ ስኮትላንድውን ንሃደ ሰብ ኣገዲድካ ምምርኣው ከም ገበን ኢዮ ዝረእይ።

ምክንሻብ ናይ ደቕ ኣንስትዮ (ኤፍጂኤም)

ምክንሻብ ናይ ደቕ ኣንስትዮ (እንዳ ህንፃብ ምቁራጽ ብልኣቲ ደቕ ኣንስትዮ ተባሂሉ ዝፍለጥ) ኣብ ብልዕቲ ናይ ደቕ ኣንስትዮ ብህክምናዊ ዘይኾነ መገዲ ለውጥ ከምጽኡን ጉድኣትውን ከምጽእ ዝኽእል ኣሰራርሃ ኢዩ። እዚ ኣሰራርሃ እዚ ኣዚዩ ቃንዛ ዝበዝሆን ኣብ ግዜ ዝቁረጸሉ እዋን ኮነ ዳህራይ ኣብ ሕወት ከቢድ ናይ ጥእና ጸገም ከምጽእ ዝኽእል ኢዩ። እዚ ኣሰራርሃ እዚ ኣብ ኣዲ እንግሊዝ ዘይ ሕጋዊ ኢዩ። ምክንሻብ ናይ ደቕ ኣንስትዮ ኣብ ወጻእ ኣዲ ጌርካ ምምጻእውን ዘይ ሕጋዊ ኢዩ።

ሕጊ ናይዚ ኣዲ



ሕገ ናይዚ አዲ

መስተ

አብ ስኮትላንድን አብ አዲ እንግሊዝ መስተ ዝሸየጠሉ ፍቓድ አብዘተዋሃቦም ቦታ ጥራህ ኢዩ ከገዝእ ዝፍቀዶውን እድምኡ 18 ዝመልእ ወይ ልእልኡ ዝኾነ ሰብ ጥራህ ኢዩ።

ንትህቲ 18 አመት ዝኾነ ሰብ መስተ ገዚኡ ምሃብ ወይውን ንምግዛእ ምፍታን ገበን ኢዩ።
ንትህቲ 18 አመት ዝኾነ ሰብ መስተ ምሻጥ ገበን ኢዩ።

መስተ ንምግዛእ ከምዝፍቀደኩምን 18 አመት ከምዝመላእኹም ሃድሃድ መረጋገጺ ከም ናይ መንነት ካርድ ወይ ፓስፖርት ወይ ከአ ባይተንቲ ክተርእዩ ይግባእ።

ሺጋራ ምትካኽ

ሺጋራ ወይ ካልእ ከም ትምባኽ አይነት ከገዝእ ዝፍቀዶ እድምኡ 18 ዝመልእ ወይ ልእልኡ ዝኾነ ሰብ ጥራህ ኢዩ። ትምባኽ ማለት ዘጠቓልል ከአ ንሺጋራ፣ ሲጋር፣ ብትን ኮይኑ ዝሸየጥ ቢኢድካ ትጥቕልሎ ትምባኽ ኤሌክትሮኒካዊ ሺጋራን ዝህየኽ ሺጋራን ኢዩ።

አብ መብዛህትኡ ህዝቢ አብ ዝእከበሉ ቦታን አብ ስራህ ቦታ ሺጋራ ምትካኽ ዘይሕጋዊ ኢዩ ከምኡውን እድምኡም ትህቲ 18 አመት ንዝኾኑ ከም ትምባኽ አይነት ገዚኡ ምሃብ ዘይህጋዊ ኢዩ።

ንዝኾኑ ከም ትምባኽ አይነት ክትገዝኡ ዘለኩም ካብ ድኳን ጥራህ ኢዩ።

ናይ ቴሌቪዥን ሊቼንሳ

አብ ገዛ ቴሌቪዥን እንተደኣ ኣለኩም እሞ ከአ ብቀጥታ ንዝማሃላለፍ ቴሌቪዥን ፕሮግራም ትርእዩ ወይ ትቀድሁ እንተደኣ ኮይንኩም ናይ ቴሌቪዥን ሊቼንሳ ክፈልኩም ከተውጽኡ ኣለኩም። እቲ ቴሌቪዥን ግና ናይ ቴሌቪዥን ፕሮግራም ዘይትርእዩሉ እንተደኣ ኮይንኩም ትጥቀሙሉውን ዲቪዲ ንምርኣይን ቪዲዮ ጌም ጥራህ ትጻውቱሉ እንተደኣ ኮይንኩም ናይ ቴሌቪዥን ሊቼንሳ ከይከፈልኩም ክትጥቀሙ ትኽእሉ ኢኹም።

ለቕሓ ሰልዲ

ሰልዲ ለቕሓ እንተደኣ ደሊኹም ካብ ሕጋዊ ትካል ጥራህ ኢኹም ክትልቅሁ ዘለኩም።

ሕገ አብ መገዲ



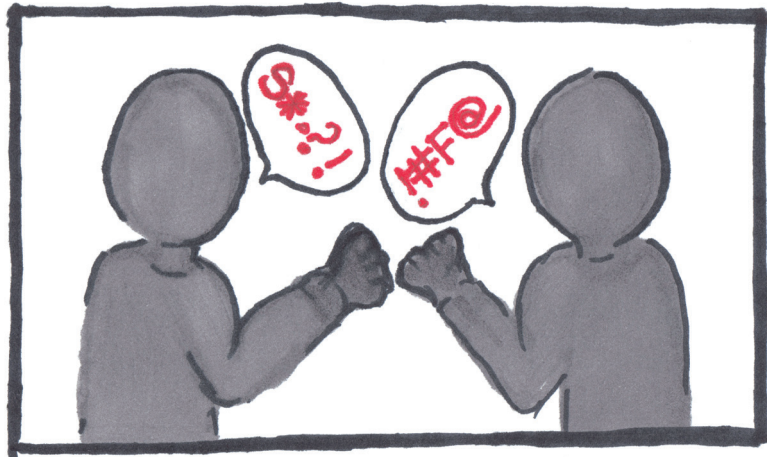
ሕገ ኣብ መገዲ

ጸረ ማህበረሰብ ባህሪያት

ረብሽ ዘለአዕል ባህሪያት ማለት ንካልኣት ምፍርራህን ንካልኣት ዘጨንቕ ኩነታት ምግባር ኢዩ።

ጸረ ማህበረሰብ ባህሪያት ዘጠቓልል፡

- ናይ ድምጺ ረብሽ
- ዘይኣዱብ ባህሪ ከም ኣውያት; ብዕሉግ ዘረባን ባእሲ
- ንጎረቤት ኮነ ንካልኣት ምፍርራህ
- ጸርፊ
- ንካልኣት ከዘጨንቑን ከፈራርህን ዝኸኸለ ግብሪ መጥቓእቲ ንኣብነት ንኣረግቶት ወይ ከኣ ንኣካል ሰንኩላን
- ናይ ገዛ ረስሃትን ጉሃፍ ኣብ መገዲ ኮነ ኣብ ናይ ሃባር ካንቸሎን ጀርዲን ምድርባይ
- ንብረት ሰብ ምብልሻው



ሕዝባዊ ስርአት

ነዘን ዝሰእሎ ግብርታት ሰብ ኣብዝእከበሉ ቦታት ክትገብሩ ኣይፍቀድን፡

- መስተ ኣብ መገዲ ወይ ከኣ ኣብዝኾነ ሰብ ዝተኣከበሉ ቦታ፡ ኣብ ብዙህ ቦታታት መስተ ኣብ መገዲ ምስታይ ዘይሕጋዊ ኢዩ።
- ብዙህ ኮይንካ ወይ ከኣ ብጉጅለ ምእካብ፡ ከምዚ ኣይነት ምእካብ ዘፍርህ ኮይኑ ክረእ ስለዝኸኸለ እንተደኣ ተኸኢሉ ብዙህ ኮይንኩም ኣይትተኣከቡ
- ሰብ ኣብ ዝተኣከበሉ ቦታ ኣውያት; ጫውጫውን ብዕሉግ ዘረባን
- ንካልኣት ከዘጨንቑን ከፈራርህን ዝኸኸለ ግብሪ መጥቓእቲ

ከምዚ ኣይነት ባህሪያት ምግባር ብፖሊስ ክእስር ዝኸኸልን ከም ገበን ተራኢዩ ክኸስስ ዝኸኸለ ኢዩ።

እንተደኣ ተኣሲርኩም ምስ ፖሊስ ክትተሃባበሩ ኣለኩም።

ረስሃት ኣብ መገዲ ምድርባይ

ረስሃት ኣብ መገዲ እንተደኣ ደርቢኹም መቐጻእቲ ክትከፍሉ ክትህተቱ ትኸኸሉ እንተደኣ ዘይከፈልኩም ከኣ ተወሳኺ መቐጻእቲ ክትከፍሉ ክትህተቱ ትኸኸሉ። ብዝሂ ዘለዎ ጉሃፍ ከኣ ዝበለጸ ኣገዳሲ ኩነታት ስለዝኾነ በዚ ገበን እንተደኣ ተታሂዝኩም ብዙህ ናይ ሰልዲ መቐጻእቲ ክትከፍሉ ክትህተቱ ትኸኸሉ።

ሰብ ኣብ ዝበዝሃሉ ቦታ ዕርቃነ ስጋ ምቕላዕ

ኣብ ገዛኹም በይንኹም ትገብሩዎ ነገር ሕጋዊ ይኹን ደኣምበር እንተደኣ ሰብ ኣብዝእከበሉ ቦታት ክትገብሩ ተረኺብኩም እሞ ከኣ ብካልኣት ሰብ ኣብ ጎደና ተራኢኹም ከም ገበን ክረእይ ይኸኸል። ዝኾነ ናይ ግብረሰጋዊ ርክብ ኣይነት ባህሪ ሰብ ኣብዝእከበሉ ቦታት ክትገብሩ እንተደኣ ተረኺብኩም ወይ ከኣ ዝኾነ ዕርቃነ ስጋ ወይ ብልዕቲ ሰብ ኣብዝእከበሉ ቦታት ምቕላዕ ገበን ኢዩ።

ጠጠው ኣቢልካ ምፍታሽ

ፖሊስ ዝኾነ ክትህዙ ዘይፍቀደኩም ኣቕሃ ከም ኣደንዛዚ ዕጽ (ሃሺሽ); ጉድኣት ዘብጽህ መሳርሂ ወይ ከኣ ዝተሰረቐ ኣቕሃ ሂዝኩም ኢሎም ጠርጢሮም ጠጠው ኣቢሎም ክፍትሹኹም ይኸኸሉ ኢዮም።

መገዲ እግረኛ ተጠቀም

ንጥንቃቕ ክባሃል መገዲ እግረኛ ክትጥቀሙ ኣለኩም። ናይ ትራፊክ መብራህቲ ኣብዘለዎ ቦታታት ሪኢኹም መገዲ ክትሰግሩ ኣለኩም። ኣብ ስኮትላንድ ኣብ ዝኾነ ጸግኢ መገዲ ክትኸዱ ይፍቀደኩም ኢዩ ኣብ ሞተርዌይ (ናይ ፍጥነት ጎደና መኻይን) ግና ኣይፍቀድን ኢዩ።

ሕግታት መካይንን ብሽክለታ ሞቶር



ሕግታት መካይንን ብሽክለታ ሞቶር

ናይ ጎደና መካይን ገበን ዘጠቓልል ነዘን ዝሰእቡ ኢዩ፡

- ሃደጋ ምስጋጠመ ጠጠው ዘይምባል
- ብፍጥነት ምዝዋር
- መስተ ሰቲኻ ወይ ከምናይ ሃሺሽ ወሲድካ ምዝዋር
- ብዘይ ጥንቃቄ ብሰንኪ ምዝዋር ሰብ እንተድኣ ቀቲልካ
- ብሃደገኛ ዝኾነ መገዲ ምዝዋር
- ሞባይል እንዳተጠቐምካ ምዝዋር
- ብዘይ ጥንቃቄ ምዝዋር
- ብዘይ ኢንሹራንስ (መድሕን) ማኪና ምዝዋር
- ብዘይ ባይተንቲ ወይ ከኣ ባይተንቲ ተወሲዱካ ኮሎ ምዝዋር
- ሙብራህቲ ቀይሕ ኮሎ ምዝዋር
- ናይ ማኪና ሰድያ መእሰሪ ከይገበርካ ምዝዋር
- ኤምኦቲ (ናይ ማኪና ኣመታዊ መርመራ) ከይገበርካ ምዝዋር
- ማኪና ጸገም ኮለዋ ምዝዋር

ካብ እዚእን ኣብ ባእሊ ዝተጠቐሳ ገበን ዝኾነ እንተደኣ ፈጸምኩም መቐጻእቲ ንክትከፍሉ ክመጽኣኩም ይኽእል፡፡ ናይ መቐጻእቲ ነጥቢ ክመጽኣኩም ይኽእል፡፡ ከይትዝውሩ ክትእገቡ ትኽእሉ ወይውን ክብደት ናይቲ ገበን ተራኢዩ ክትእሰሩውን ትኽእሉ፡፡

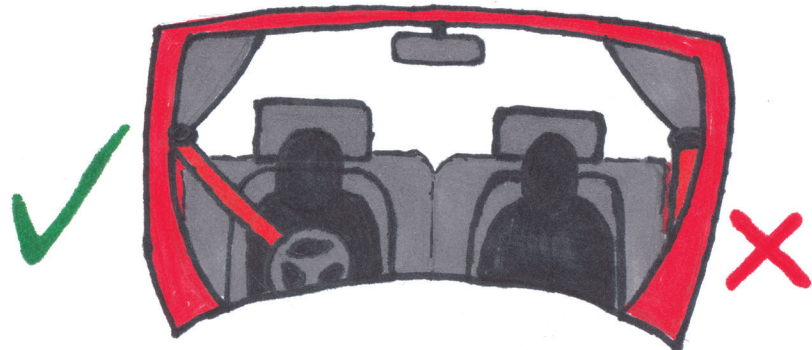
ናይ መቐጻእቲ ነጥቢ ክብደት ናይቲ ገበን ተራኢዩ ንኣመታት ኣብ ባይተንቲኹም ከጸንህ ይኽእል፡፡ ኣብ ውሽጢ 3 ኣመት ልእሊ 12 ናይ መቐጻእቲ ነጥቢ እንተደኣ ተዋሂብኩም ን 6 ወርሂ ንክይትዝውሩ ክትእገቡ ትኽእሉ፡፡ እንተደኣ ኣብ ውሽጢ 2 ኣመት ኮይንኩም ፈተናኹም ሃሊፍኩም 6 ነጥቢ እንተደኣ ተዋሂብኩም ንክይትዝውሩ ክትእገቡ ትኽእሉ፡፡

አብ ስኮትላንድ ማኪናን ሽግሌታ ሞቶር ንክጥቀሙ እዚእን ዝሰእቡ የድልዩኹም፡

- **ዘይወደቐ ባይተንቲ፡** አብ ስኮትላንድ ወይ ከአ አብዝኾነ ኣዲ እንግሊዝ ብሕጋዊ መገዲ ንምዝዋር 17 ኣመት ወይ ልእሊኡ ክትኹኑ ኣለኩም ከምኡውን ከአ ናይ ቃል ፈተና ክትሃልፉ ኣለኩም።አብ ስኮትላንድ ክትመጽኡ ኮለኹም ናይ ወጻኢ ኣዲ ባይተንቲ እንተደኣ ኔሩኩም እሞ ከአ አብቲ ዝተዋሃበኩም ኣዲ ይሰርህ እንተደኣ ኔሩ እቲ ባይተንቲ 12 ኣዋርህ ክትጥቀሙሉ ትክእሉ።ድህሪ 12 ኣዋርህ ሙሉእ ናይ ኣዲ እንግሊዝ ፈተና ናይ ምዝዋር ማኪና ክትገብሩ የድልየኩም ይኸውን።
- **ግብሪ ናይ መገዲ፡** ናይ ማኪናኹም ግብሪ ከይከፈልኩም ምዝዋር ዘይሕጋዊ ኢዩ።
- **ኢንሹራንስ (መድሕን)፡** ናይ ማኪና መድሕን ከይከፈልኩም ምዝዋር ዘይሕጋዊ ኢዩ።ንስኹም ወይ ከአ ካልእ ዝኾነ ሰብ ማኪናኹም ዝጥቀም እንተደኣ ኣሎ እቲ ናይ ማኪና ውዕሊ መድሕን ክትጥቀሙ ከምትክእሉ ከምዝጠቕስ ኣረጋግጹ።
- **ኤምኦቲ (ናይ ማኪና ኣመታዊ መርመራ)፡** ኤምኦቲ ማለት ማኪናኹም ኣብ መገዲ ንክትዝውሩዎ ብቅእቲ ከምዝኾነት ዘረጋግጽ ሕጋዊ ወረቕት ኢዩ።ማኪና ብዘይ ኤምኦቲ ምዝዋር ዘይሕጋዊ ኢዩ።

አብ ስኮትላንድ እንዳዘወርካ መስተ ክትሰትይ ዝፍቀደካ መጠን ኣብ 100 ሚሊሊትር ትንፋስ ክርከብ ዝፍቀድ መስተ 22 ማይክሮ ግራም ኢዩ። ሃንቲ መስተኳ ዘይመለእት እንተደኣ ሰቲኹም ነቲ መጠን ክትሃልፉ ትክእሉ። እንተደኣ ብዙህ ሰቲኹም ኔርኩም ንጽባሂቱ ከማን ነቲ ሕጋዊ ዝፍቀደኩም መጠን ክትሃልፉ ትክእሉ። ኣብ ስኮትላንድ ሙብዛህትኣም ሰባት ማኪና ዝዝውሩ እንተደኣ ኮይኖም መስተ ፈጻሞም ኣይሰትዩን ንጽባሂቱ ከአ ዝዝውሩ እንተደኣ ኮይኖም ብመጠኑ ጥራህ ኣቀን ጌሮም ይሰትዩ።

ኩሉ ናይ ማኪናኹም ጎማ ዝሰርህ ክኸውን ኣለዎ። እቲ ክርክር ኣብ ናይ ማኪና ጎማ ዘሎ ጥልቕት ካብቲ ብሕጊ ክኸውን ዝግብኦ ካብ 1.6ሚሊሜ ዝተሃተ ክኸውን የብሉን።



አብ ስራሕ ቦታ ዘሎ ሕግታት



ኣብ ሰራሕ ቦታ ዘሎ ሕግታት

ስራህ ምቁጻር ማለት ሓፊሻዊ እቲ ኣስራሃይ ነቲ ተቆጻራይ ንዝህበ ስራህ ንክኸፍሎ ዝገብሮ ስምምእ ኢዩ። እዚ ስምምእ ከኣ ብቃል ወይ ከኣ ብጽሁፍ ክኸውን ይኽእል።

ኣብ ሰራሕ ቦታ ዘለኩም መሰል፡

- ናይ ዝተቆጻርኩምሉ ውኃሊ ካብ ዕለት ዝጀመርኩምሉ ኣብ ውሽጢ 2 ወርሃ ብጽሁፍ ንክዋሃቡኩም።
- ኣብቲ ኩልሻእ ዝኸፈለኩም እዋን፣ ፔይሰሊፕ (ናይ ደሞዝ ክፍሊት መረጋገጺ) ንክዋሃቡኩም መሰል ኣለኩም።
- ብሕገ ሕገ እቲ ብወሁድ ንሰኣት ሃደ ሰብ ክኸፈሎ ዝተወሰነ ንክኸፈለኩም መሰል ኣለኩም።
- ካብ ደሞዝኩም ብዘይሕጋዊ ዝኾነ ሰልዲ ከይቀረጸልኩም።
- ናይ እረፍቲ ትወስድዎ ክፍሊት፣ ሃደ ተቆጻራይ ሙሉእ ሰኣታት ተቆጻራይ እንተደኣ ኮይኑ ብኣመት ናይ 28 ማኣልታታት ማለት ኢዩ።ናይ ፍርቂ ግዜ ተቆጻርቲ ከከም ሰኣታቶም ይፍቀዱም።
- ንደቅኣንስትዮ ናይ ወሊድ እረፍቲ ዝወስድዎ ክፍሊት ይግብኣም መጻምድቶም ከኣ ናይ ኣቦ እረፍቲ ዝወስድዎ ክፍሊት ይግብኣም።
- ብምድላው ከይትራላዩ መሰል ኣለኩም።
- ንክልተ ኣመት ተቆጻርኩም ክትሰርሁ እንተደኣ ጸኒህኩም እሞ ከኣ ካብ ስራህ ተሰጎግኩም ካብ ኣስራሂኹም ምኽንያትን መረድኢ ብጽሁፍ ክትዋሃቡ መሰል ኣለኩም።ግና ጥነሳት ዝኾኑ ደቅኣንስትዮ ወይ ከኣ ኣብ ናይ ወሊድ እረፍቲ ዘለዉ ደቅኣንስትዮ ክንደይ ግዜ ከምዝሰርሁ ብዘየገድስ ምኽንያትን መረድኢ ብጽሁፍ ክዋሃቡ መሰል ኣለዎም።
- ንክልተ ኣመት ተቆጻርኩም ክትሰርሁ እንተደኣ ጸኒህኩም እሞ ከኣ ካብ ስራህ ብዘይ እኹል ምኽንያትን ተሰጎግኩም ናይ ካህሳ ክፍሊት ክኸፈለኩም መሰል ኣለኩም።
- ናይ ፍርቂ ግዜ ተቆጻርቲ ከም ሙሉእ ሰኣታት ተቆጻራይ ሃደ ኣይነት መሰል ኣለዎም።

ብዛእባ እዚ እን ዝኾነ ንኣኹም ከምዝምልከተኩም ርግጻኛ እንተደኣ ዘይኮንኩም ምስ እዚ እን ዝሰእቡ ተራኹቡ፡

- ንዜጋታት ሃበሬታ ዝህብ ትካል ኣብ መርቡብ ሃበሬታ www.cas.org.uk ወይ ከኣ ኣብ ከባቢኹም ዘሎ ቤት ጽህፈቶም ደውሉሎም።
- ምኽሪ ዝህብ፣ ናይ ዕርቂን ናይ ሞንጎኻንት ኣገልግሎት (ኤሲኤኤስ) ተባሂሉውን ዝጽዋእ ትካል ኣብ መርቡብ ሃበሬታ www.acas.org.uk ወይ ከኣ ብቁጽሪ ቴሌፎን 0300 123 1100 ደውሉሎም።

ግዳይ ናይ ገበን ዝኾኑ

ኣብ ስኩትላንድ ገበን ዝበሃሉ



ግዳይ ናይ ገበን ዝኾኑ

ዝኾነ ሰብ እድምኡ ከንደይ ምዃኑ ኮነ ጸታኡ ወይ ኣልየቱ እንታይ ምዃኑ ብዘየገድስ ግዳይ ናይ ገበን ክኸውን ይኽእል። ሃደ ሰብ ግዳይ ናይ ገበን ክኸውን ዝኽእል ብኣካላዊ ወይ ስምኡታዊ ዝኾነ መገዲ ዲዩ ወይውን ብኢኮኖሚያዊ ዝኾነ መገዲ መጥቓእቲ ከጋጥሞ ኮሎ ኢዩ።

ግዳይ ናይ ገበን እንተደኣ ኮይንኩም ንዝኾነ ሰብ ንምህባር ኣይትፍርሁ; ቀልጢፍኩም እንተደኣ ብዛእባ ዘጋጠመኩም ኩነታት ንዝኾነ ሰብ ሃቢርኩም እቲ ጸገም ጠጠው ከብል ይኽእል ሓገዝውን ትረኽቡሉ መገዲ ክኸትረኹሉ ትኽእሉ። እዚ ማለት ከኣ ንቤተሰብ ክትነግሩ ትኽእሉ ወይ ከኣ የእሩኹትኩም ወይውን ንፖሊስ ክትነግሩ ትኽእሉ።

ግዳይ ናይ ገበን እንተደኣ ኮይንኩም ሃደ ሃደ መሰል ኣለኩም እሱውን ጸብጸብ ብዛእባ ጉዳይኩም ንክትፈልጡን ሓገዝ ንኸትረኹሉ። ነቲ ጉዳይኩም ዝከታተሉ ኩሎም ወገናት; እቲ ጉዳይኩም ናብ ቤት ፍርዲውን እንተደኣ ተመሪሁ ብጉቡእን ብክብሪ ክርእዩኹም ይግባእ።

ኣብ ስኮትላንድ ግዳይ ናይ ገበን እንተደኣ ኮይንኩም ወይ ካልእ ግዳይ ናይ ገበን ዝኾነ ሰብ ትፈልጡዎ እንተደኣ ኣሎ; ሓበሬታ ምእድን ሓገዝን ክህቡ ዝኽእሉ ብዙህ ትካላት ኣለዉ ገለ ካብዚኣም ትካላትውን ኣብ ናይ ናጻ ቴሌፎን ንኸትድውሉሎም ትኽእሉ። መብዛህትኣምውን ብሱቱር ዝኾነ ኣሰራርሃ ይሰርሁ። ብርእስኹም ምትእምማን መሊሰኩም ንኸትረኹሉ ክሕግዙኹም ይኽእሉ ኣብ ናይ መኣልታዊ ናብራኹምውን ሓገዝ ክህቡኹም ይኽእሉ። ጸብጸብ ናይ ገለ ካብዚኣም ትካላትውን ኣብድህሪት ናይዚ ሃበሬታ ወረቐት ክትረኽቡዎ ትኽእሉ።

ኣብ ስኮትላንድ ገበን ዝበሃሉ

መጥቓእቲ

መጥቓእቲ ማለት ንካልእ ሰብ መጥቓእቲ ክወርዶ ኮሎ ኢዩ። መብዛህትኡ ግዜ ኣካላዊ መጥቓእቲ ክወርዶ ኮሎ ኢዩ። እቲ ዘጋጠመ መጥቓእቲ ብሕገ ገበን መጥቓእቲ ንክባሃል ምንታን ናይ ግድን ጉድኣት ዘብጸህ ጥራህ ክኸውን የብሉን። እቲ መጥቓእቲ ብኢድ ወይ ብእግሪ ዝተገበረ ክኸውን ይኽእል ወይ ከኣ ብዝኾነ ኣቕሃ ከም እንጨይቲ እምነ ወይ ካራ ክኸውን ይኽእል። ዝኾነ ሰብ እንተደኣ ጡፍ ኢሉልኩም ወይ ከኣ ከልባይ ከሰደልካ ኢሉ ኣፈራሪሁኩም ከም መጥቓእቲ ኢዩ ዝረእይ።

ክብድ ዝበለ መጥቓእቲ እንተደኣ ኮይኑ ከም ከቢድ ገበን ኢዩ ክረእይ። እቲ መጥቓእቲ ብዝተፈለለየ መልክእ ክብድ ዝበለ መጥቓእቲ ክባሃል ይኽእል ንኣብነት እቲ መጥቓእቲ ብዝኾነ መሳርሪ እንተደኣ ኔሩ; እቲኣም ግዳይ ዝነበሩ ኣረግቶት ወይ ቆልኡት እንተደኣ ኔሮም; ወይ ከኣ መጥቓእቲ ዝወረዶም ኣብገዝኣም ኮለዉ እንተደኣ ኔሩ።

ኣጽዋር

ኣብ ስኮትላንድ ናይ “ብረት ባህሊ” የለን። ኣብ ስኮትላንድ ናይ ብረት ፍቓድ እንተደኣሊዩኩም ጥራህ እኹም ብረት ንክትህዙ ዝፍቀደኩም። ብረት ብዘይ ፍቓድ እንተደኣ ሂወኩም ከም ከቢድ ገበን ስለዝውሰድ ብሰንክኡ ናይ መእሰርቲ ፍርዲ ክፍረደኩም ይኽእል።

ክንድእ ዝኽእል መሳርሂ

ክንድእ ዝኽእል መሳርሂ ጉድኣት ከብጸህ ዝኽእል መሳርሂ ከም ካራን ብረትን ዘምሰለ የጠቓልል።

ክንድእ ዝኽእል መሳርሂ ብፍላይ ካራ ኣብ ሰብ ዝበዝሃሉ ከባቢ ብፍጹም ክትህዙ ኣይፍቀድን። ካራ ሂወ ንዝተረኸበ ሰብ እቲ ዝላእለ ዝዋሃቦ መቐጻእቲ 5 ዓመት ኣብ ቤት መእሰርቲ ኢዩ።

ኣብ ዝኾነ መጥቓእቲ እንተደኣ ውኢልኩም ብሰንኪ ናይ ካራ መጥቓእቲውን ከኣ ሰብ እንተደኣ መይቱ ናይ ዕድመ ሙሉእ መእሰርቲ ክፍረደኩም ይኽእል። ዋላኳ ነቲ መጥቓእቲ ዝፈጸምኩም ንስኹም ዘይኮንኩም ግና እቲ ኣብ መጥቓእቲ ዝነበረ ሰብ ካራ ከምዝሃዘ ፈሊጥኩም እንተደኣ ኔርኩም ነቲ ካራውን ክጥቀሙዎ ዝኽእል ምዃኑ እንተደኣ ፈሊጥኩም ኔርኩም እቲ ፍርዲ ናይ ዕድመ ሙሉእ መእሰርቲ እዩ ክኸውን።

ግብረሰጋዊ ገበን

ሃደ ሰብ ብዘይ ፍቓድ ናይቲ ካልእሰብ እንተደኣ ግብረሰጋ ፈጸሙ ናይ ምግሳስ ገበን ኢዩ ዝፍጽም ዘሎ። ዝኾነ ሰብ ናይ ምግሳስ ገበን ከጋጥሞ ይኸእል። ጸትኡ እንታይ ምዃኑ እድምኡ ከንደይ ምዃኑ ወይ ህብሪ ቆርቦቱ እንታይ ኣይነት ምዃኑ ብዘየገድስ። ናይ ምግሳስ ገበን ኣብ ሞንጎ ዘይፋሊጡ ሰባት; ኣብ ሞንጎ የእሩኽ ወይ ከኣ ስድራቤት ወይውን ኣብ ሞንጎ ምህዝነትን ሰብ ሓዳር ከጋጥም ይኸእል።

ኣብ ስኮትላንድ ሃደ ሰብ ጸታዊ ርክብ ንኸገብር ብሕጊ 16 ኣመት ዝመለእ ክኸውን ኣለዎ።

ሃደ ሰብ ብዘይ ፍቓድ ናይቲ ካልእሰብ እንተደኣ ግብረሰጋ ፈጸሙ ናይ ምግሳስ ገበን ኢዩ ዝፍጽም ዘሎ።

ንዝኾነ ሰብ ወድተባእታይ ኮነ ጓልኣንስተይቲ ምግሳስ ከም ገበን ኢዩ ክረእይ።

እንተደኣ ግዳይ ናይ ምግሳስ ኮይንኩም ካብዚእም ኣብ ታህቲ ዝተዘርዘሩ ትካላት ሃገዝ ክትረኽቡ ትኸእሉ።

- **ጸገም ናይ ምግሳስ ስኮትላንድ** – 08088 010 302
- **ሃገዝ ንግዳዖት ስኮትላንድ** – 0345 603 9213
- **ፖሊስ ስኮትላንድ** – 101 (ህጹጽ እንተደኣ ዘይኮነ) 999 (ህጹጽ እንተደኣኮይኑ)

ሽርሙጥና

ሽርሙጥና ማለት ንጸታዊ ርክብ ከም ስራህ ጌርካ ሰልዲ ወይ ከኣ ካልእ ጠቕሚ ክትረኽበሉ ክትፍትን ኮለኻ ኢዩ። እቲ ኣብ ሽርሙጥና ዝተሳትፈውን ኮነ እቲ ከፊሉ ጸታዊ ርክብ ክገብር ዝደለየ ሰብ መቐጻእቲ ፍርዲ ክዋሃቦ ይኸእል።

ብጽልኢ ዝግበር ገበን

“ብጽልኢ ዝግበር ገበን” ማለት ኣብ ሃደ ሰብ ወይ ንብረት ብሰንኪ ጽልኢ ወይ ሕርቃን ናይቲ ሰብ ወይ ከኣ ዝኾነ ጉጅለ መጥቓእቲ ክወርዶም ኮሎ ኢዩ።

ብሰንኪ እዚእም ኣብ ታህቲ ዝተዘርዘሩ ሃደ ሰብ መጥቓእቲ እንተደኣ ኣውራዳልኩም; ግዳይ ናይ ብጽልኢ ዝግበር ገበን ኢኹም:

- ብሄር
- ሃይማኖት
- ጸታዊ ርክብ ዝንባላኹም
- ጸታኹም ዝቐየርኩም እንተደኣ ኮይንኩም
- ኣካል ስንክልና

ብጽልኢ ዝግበር ገበን ብውሱን ጥራህ ዘይኮነ ብዝተፈላለይ መልክዱ ክፍጸም ይኸእል።

- ቅትለት
- ኣካላዊ መጥቓእቲ
- ንብረት ምብልሻው ንኣብነት ስእሊ ወይ ጽሁፍ ኣብ መንደቕ ብምልካይ; ብሃዊ ምቅጻልን ምዕናው
- ዘፈራርህ ወይ ከኣ ዘሻቕል ባህሪያት ዘይእዱብ ኣይነት ተግባራት ወይ ከኣ ስልኪ ብምድዋል ዝግበር ጽዮፍ ነገራት
- ቅር ዘብል ደብዳቤ; ጽሁፍ ወረቐት; ፖስተር (ተለጣፋይ ምልክታ)
- ብቃል ዝግበር መጥቓእቲ ወይ ከኣ ውርደትን ጸርፊን
- ብኢንተርኔት ዝግበር ጸርፍታትን መጥቓእቲ

ህጹጽ ንዘይኮነ ኣጋጣምታት ንፖሊስ በዘን ዝስእቡ ክትድውሉ ትኸእሉ።

- **999** ህጹጽ እንተደኣኮይኑ ወይ ከኣ **101** ህጹጽ እንተደኣ ዘይኮነ
- ወይ ከኣ ኣብ ኢንተርኔት ብጽልኢ ንዝግበር ገበን መኸበሪ ፎርም ካብ ፖሊስ ስኮትላንድ መርበብ ሃበሬታ ወይ ከኣ ካብዚ ዝስእብ መርበብ ሃበሬታ ብምውሳድ ክትህቡኩ ትኸእሉ

<http://www.scotland.police.uk/contact-us/hate-crime-and-third-party-reporting/>

ንጠቕሚ ኢልካ ሰብ ብሰልዲ ምስግጋር

ንጠቕሚ ኢልካ ሰብ ብሰልዲ ምስግጋር ገበን ኢዩ ሙብዛህትኡ ግዜውን ምስ ካልእ ገበን ከም ሽርሙጥና; ኣደንዛዝ ዕጻ ከም ሃሺሽን ዘይሕጋዊ ምስጋር ሰልዲ ዝተተሃሃዘ ኢዩ። ንጠቕሚ ኢልካ ሰብ ብሰልዲ ዘስግሩ ዘምጽኡዎም ግዳያት ብምኽንያት ጸገም ናይ መንበሪ ፍቓዶምን ጸገም ሰልድን; በተም ዘምጽኡዎም ሰባት ምፍርራህ ኪጋጥሞምን መጥቓእትን በደል ኪጋጥሞም ስለዝኸለል ብቀሊል ንሽግር ዝተቃልኡ ክኾኑ ይኽእሉ።

ግዳይ ናይ ንጠቕሚ ኢልካ ሰብ ብሰልዲ ዘስግሩ እንተደኣ ኮይንኩም ንፖሊስ ወይ ከኣ ብዛእባ ጥንቂ ናይ ብጠቕሚ ኢልካ ሰብ ብሰልዲ ምስግጋር ዘፍልጡ ትካል (ታራ) ብቁጽሪ ስልኪ 0141 276 7724 ደውሉሎ ም።

ኣደንዛዚ እጽ ከም ሃሺሽ

ኣደንዛዚ እጽ ከም ሃሺሽ ዘምሰለ ምውሳድ ከቢድ ናይ ጥእና ጸገም ክሳእ ሞት ዘብጽህ ከስኡብ ይኽእል።

ብሕጊ ቁጽጽር ዝግበረሎም ክልተ ኣይነት ኣደንዛዚ እጽ ኣለዉ። እተን ሃደ ፈጺመን ዘይሕጋዊ ዝኾኑ (ንኡብነት ካናቢስ; ሂሮይን; ኤስተሲ; ኮኬን; ጫት ወዘተ) እተን ካልኣት ከኣ ብዘይ ሓኪም ትእዛዝ ወይ ናይ ስኒ ሓኪም እንተደኣ ወሲድኩም ዘይሕጋዊ ዝኾኑ ኢዮም (ንኡብነት ሞርፊን; ሜታሞርፊን ወዘተ)።

ብሕጊ ቁጽጽር ዝግበረሎም ኣደንዛዚ እጽ እንተደኣ ሂዝኩም ወይ ከኣ ንካልኣት ብሕጊ ቁጽጽር ዝግበረሎም ኣደንዛዚ እጽ ሂብኩም ዘይሕጋዊ ኢዩ። ብሕጊ ቁጽጽር ዝግበረሎም ኣደንዛዚ እጽ ትሸጡ እንተደኣ ኮይንኩም ዘይሕጋዊ ኢዩ።

ተኸሊ ካናቢስ ተኡብዩ እንተደኣ ኮይንኩም ወይውን ናይ ካልእ ሰብ ተኸሊ ካናቢስ ንኸእብይ ትህግዙ ኣለኹም ዘይሕጋዊ ኢዩ።

ኣብ ዝኾነ ስርሃት ብሕጊ ቁጽጽር ዝግበረሎም ኣደንዛዚ እጽ እንተ ኣቲኹም ዘይሕጋዊ ኢዩ። “ብሕጊ ዝፍቀዱ ኣደንዛዚ እጽ” ተባሂሎም ዝጽውኡ ሳይኮኦኮኒቭ ሰብስታንስ (ንኣሰራርሃ ሃንጎል ዝቐይሩ) ሃደገኛ ኢዮም ፈጺምኩም ክትወስዱ የብልኩምን። ንካልእ ሰብ እንተደኣ ሸይጥኩም ወይ ሂብኩምውን ሕጊ ትጥህሱ ኣለኹም ማለት ኢዩ።



ሰልዲ ብዘይ ሕጋዊ ምስግጋር

ብገበን ንዝተረኸበ ሰልዲ ምውሳድ ወይ ከኣ ምጥቓም ገበን ኢዩ።

ስርቂ

ስርቂ ናይ ካልእ ሰብ ንብረት ብዘይ ግቡእን ብዘይ ፍቓድ ብምውሳድ ዝግበር ገበን ኢዩ። ኣብነት ስርቂ ከምዝስኡብ፡

- ካብድኡን ምስራቕ
- ገዛ ኣቲኻ ምስራቕ
- ካብ ጀርዲን ካልእ ሰብ ኣቕሃ ምውሳድ
- ስርቂ ማኪና



ከምዝተሰረቐ እንዳፈለጥኩም ወይ ከኣ እንዳጠርጠርኩም ወሲድኩም እዚውን ከም ገበን ኢዩ ዝረእይ ተቐባላይ ናይ ሰራቂ ተባሂሎውን ይፍለጥ። ብሕጊ ስኮትላንድ ስርቂ ገበን ኢዩ።

ናይ ኢንተርኔት መራኽቢ ከም ፌስቡክ

ብናይ ኢንተርኔት መራኽቢ ዘፈራርህ; ዘጥቅእ ወይ ከኣ ዘይእዱብ ኣይነት መልእኽቲ ወይ ከኣ ስኢሊ ብፌስቡክ; ትዊተር ወይ ብዝኾነ ካልእ ኢንተርኔት መራኽቢ መገዲ ብምስዳድ ዝግበር ገበን ኢዩ። እዚ ከኣ ብመራኽቢ ዝግበር ጉድኣት; መጥቓእት ዘዋርድ ጸርፊ ወይውን እንዳሃንሳብ ገበን ናይ ጽልኢ ተባሂሎ ይጽዋእ።

ከምዚእን ዘምሰሉ ዝኾነ ኩነታት ንፖሊስ ክትጠርኡ ትኸሉ ከምኡውን ከኣ ኣብ ኢንተርኔት መራኽቢ ክትጠርኡ ትኸሉ። ነቲ ገበን ፈጻሚ ካብቲ ኢንተርኔት መራኽቢ ከውጽኡዎ ይኽእሉ ወይ ከኣ እቲ ንሱ ዝጥቀሙሉ ኢንተርኔት መራኽቢ ኣድራሻ ክኣጽዉሉ ይኽእሉ።

ኣብ እንስሳ በደል ምብጻህ

ኣብ እንስሳ በደል ወይ ከኣ ጉድኣት ምብጻህ ገበን ኢዩ።

እንስሳ እንተደኣ ኣሊዩኩም ነዚእን ዝሰኡ ክትገብሩ ኣለኩም፡

- ጸሩይን ምሽው ቦታ ክተዳልዉ ኣለኩም
- ጸሩይን ምሽው መደቀሲ ክተዳልዉ ኣለኩም
- ብቁእ ማይን መግቢን ክተዳልዉ ኣለኩም
- እቲ እንስሳ እንተ ሃሚሙ ወይ ተጎዲኡ ሕክምና ክተዳልዉ ኣለኩም

ግዳይ ናይ ገበን ንዝኾኑ ሃገዝ:

ፖሊስ ስኩትላንድ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 999 (ናይ ህጹጽ)
ቁጽሪ ቴሌፎን: 101 (ናይ ህጹጽ ዘይኮነ)
መርበብ ሃበሬታ: www.scotland.police.uk

ስኩትሽ ሬፊዩጂ ካውንስል

ቁጽሪ ቴሌፎን: 0141 248 9799
መርበብ ሃበሬታ: www.scottishrefugeecouncil.org.uk

ቪክቲም ሰፖርት ስኩትላንድ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 0345 603 9213 ወይ ከአ 0808 16 89 111
ካብ ሶኒ ሰኔ ሰኔት 8 ናይ ንግሆ ከሳኔ 8 ናይ ምሽት
መርበብ ሃበሬታ: www.victimsupportsco.org.uk

ሪፕ ክራይስስ ስኩትላንድ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 08088 01 03 02
መርበብ ሃበሬታ: www.rapecrisisscotland.org.uk
ኣብ ሂወቶም ኣብዝኾኑ እዋን ጸገም ናይ ምግሳስ ኣጋጢሙዎም ንዝነበሩ ዝኾኑ ሰባት ናጻን ስቲር ዝኾነ ሃገዝ ይህቡ። ኣቲ ዋና ሃገራዊ ቤት ጽህፈት ብቁጽሪ ቴሌፎን 0141 331 4180 እንተደኣ ደዊልኩሎም ናብ ከባቢኹም ዘሎ ሬፕ ክራይስስ ሴንተር ዝባሃል ሃገዝ ንክትረኽቡ ከመርሁኹም ይኽእሉ።

ስኩትሽ ዉሜንስ ኤድ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 0131 226 6606
መርበብ ሃበሬታ: www.scottishwomensaid.org.uk
ቤታዊ ኣመጽ ኣጋጢሙዎም ንዝነበሩ ዝኾኑ ደቕኣንስትዮ ወይ ኣብ ከምኡ ኩነታት ንዘለዉ ምኽሪ; ሃገዝን ሓልዮት ዘለዎ መንበሪ ገዛ ይህቡ። ኩሎም ትካላት ከኣ ንቆልኡትን መንእሰያትን ዝተሃጋገዙ ሰራህተኛታት ኣለውዎም።

ቻይልድላይን ስኩትላንድ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 0800 1111 (7 መኣልቲ ኣብ ሶሙን 24 ሰኔታት ኩፉት ኢዮም)
መርበብ ሃበሬታ: www.childline.org.uk
ንቆልኡት ሃገዝን ምኽሪን ይህቡ።

ሲትዝን ኣድቫይስ ቢሮ

መርበብ ሃበሬታ: www.cas.org.uk
ምኽሪ ብዛእባ መሰልኩም ይህቡ። እዚ መርበብ ሃበሬታ ኣብ ከባቢኹም ንዝርከብ ሲትዝን ኣድቫይስ ቢሮ ከመይ ጌርኩም ክትረኽቡዎም ከምትኽእሉ ክህበረኩም ይኽእል።

ዘ ሳማሪታንስ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 08457 909090
መርበብ ሃበሬታ: www.samaritans.org
ጸገም ንዘለዎ ዝኾነ ሰብ ሃገዝ ይህቡ።

ስኩትሽ ዶመስቲክ ኣብዩዝ

ቁጽሪ ቴሌፎን: 0800 027 1234 (24 ሰኔታት ኩፉት ዝኾነ መስመር ኢዮ)
መርበብ ሃበሬታ: www.sdah.org.uk
ቤታዊ ኣመጽ ኣጋጢሙዎም ንዝነበሩ ዝኾኑ ሰባት ስቲር ዝኾኑ ምኽሪን ሃገዝን ይህቡ። እዚ ክድወሎ ናጻ ዝኾነ ቁጽሪ ቴሌፎን ኣብ ናይ ሂሳብ መኽፈሊ ረሲት ኣይወጽእን።

ሼልተር

ቁጽሪ ቴሌፎን: 0808 800 4444
መርበብ ሃበሬታ: scotland.shelter.org.uk
ሓፈሻዊ ሃበሬታ ብዛእባ ገዛ ምርካብ ዝተመልከተን ንግዚኡ ናይ ሕጹጽ ሓልዮት ዘለዎ ገዛ ብኸመይ ክትረኽቡ ከምትኽእሉ ሃበሬታ ይህቡ።



ብዛእባ ሕግታት ስኮትላንድ ዚያዳ ሃብሬታ ንክትረኽቡ ናብዘን ዝስእቡ ተወከሱ፡

www.nclanarkshire.ac.uk/scotslaw

ምስካልኣት ተዘራረቡ

ንኒው ኮሌጅ ላናርሻየር ኣብ ፌስብክ ተወከሱ፡



[facebook.com/NCLanarkshire](https://www.facebook.com/NCLanarkshire)



[@NCLanarkshire](https://twitter.com/NCLanarkshire)

ሕጋዊ መምርሂ

ኣብዚ ወረቐት ሃብሬታ ዘሎ ጸብጻብ ሙሉእ ዝርዝር መምርሂ ናይቲ ሕጊ ዘይኮነ ግና ከም ሓፈሻዊ መምርሂ ንክጠቐሙኩም ምንታን ኢዩ። ስኮትላንድ ናይ ባለ ጎምራሃሉ ሕጋዊ መምርሂ ኣለዎ ስለዚውን ኣብ ስኮትላንድ ዘሎ ሕጊ ምናልባሽ ካብ ካልእ ክፍልታት ኣዲ እንግሊዝ ዝተፈለየ ክኸውን ይኸእል። ዝኾነ ሕጋዊ ኣገልግሎት እንተደለዎ ዘድልዩኩም ኮይኑ ምስ ጠበቓ ወይ ከኣ ኣብ ስኮትላንድ ዘሎ ሲትዥንስ ኣድቫይዝ ቢሮ (ሃገዝ ንዚታት ዝህብ ትካል) ተራኽቡ።

ብኸብረትኩም ኣስተሰቡ፡ ኣብዚ ሕታም ዘሎ ኩሉ ሓበሬታ ኣብቲ እዋን ዝተሓተመሉ ዝነበረ ትኽክለኛ ሓበሬታ ኢዩ። ንኒው ኮሌጅ ላናርሻየር፡ ናይ ገባር ሰናይ ትካል ዝተመዘገበሉ ቁጽጽ፡ SC021206

